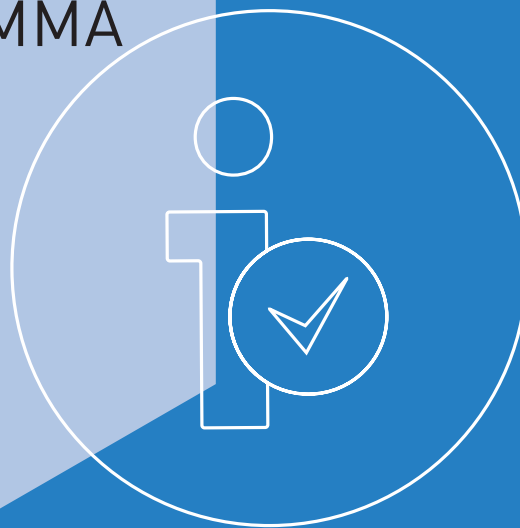

LANDELIJK ADVIES SCHOLINGSPROGRAMMA ZORGAMBULANCE- PROFESSIONALS

Ambulancezorg Nederland

Versie 1.0, september 2018

●
LANDELIJK ADVIES
SCHOLINGSPROGRAMMA
ZORGAMBULANCE-
PROFESSIONALS

Ambulancezorg Nederland

Versie 1.0, september 2018

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Leeswijzer	4
2. Zorgambulancebegeleider	5
2.1 Deskundigheidsniveau en competenties	5
2.2 Eindtermen	5
2.3 Advies scholingsprogramma zorgambulancebegeleider	7
3. Zorgambulancechauffeur	8
3.1 Deskundigheidsniveau en competenties	8
3.2 Eindtermen	8
3.3 Advies scholingsprogramma zorgambulancechauffeur	10
4. Leden werkgroep	11

1. INLEIDING

1.1 Inleiding

In de Nota Goede Ambulancezorg¹ heeft de sector vastgelegd dat deskundigheid van ambulancezorgprofessionals dient te zijn afgestemd op de zorgvraag van de patiënt. In hoofdstuk 5 van het Kwaliteitskader Zorgambulance² is het deskundigheidsniveau van de zorgverleners op de zorgambulance beschreven. Het kwaliteitskader gaat uit van het minimale deskundigheidsniveau. Dat betekent dat het deskundigheidsniveau van de zorgverlener dient te zijn afgestemd op de inzet- en uitsluitcriteria voor de zorgambulance, en op de eindtermen van de zorgambulanceprofessionals. De RAV kan ervoor kiezen beide functies, zorgambulancebegeleider en zorgambulancechauffeur, te combineren in één functie. Deze professional voldoet vanzelfsprekend aan de deskundigheidsniveaus en eindtermen van beide functies.

In het Kwaliteitskader Zorgambulance is opgenomen dat de RAV voorziet in een (eigen) scholing voor de zorgambulanceprofessionals, begeleider en chauffeur, die daarmee kunnen voldoen aan de eindtermen zoals opgenomen in het kwaliteitskader. Uit de evaluatie bij de actualisatie van het Kwaliteitskader Zorgambulance bleek dat meerdere RAV's behoefte hebben aan landelijke afstemming over de aangeboden scholing voor zorgambulanceprofessionals om daarmee een gelijk deskundigheidsniveau na te streven. Voorliggend landelijk advies scholingsprogramma zorgambulanceprofessionals is opgesteld om de sector een gemeenschappelijk kader in handen te geven, opdat goede zorg gebaat is bij goed geschoolde professionals.

Dit advies is opgesteld door een landelijke werkgroep met o.a. een afvaardiging vanuit de V&VN vakgroep zorgambulance, scholingsdeskundigen en zorgambulanceprofessionals. Het advies is gebaseerd op huidige praktijkervaringen binnen verschillende RAV's. Dit zorgvuldig opgestelde advies kent geen verplichtend karakter. Het advies is namens de werkgroep allereerst voorgelegd ter becommentariëring aan

de ROC-vakgroep en nadien in de ledenvergadering AZN ter vaststelling.

1.2 Leeswijzer

Per functie leest u eerst meer over het deskundigheidsniveau, de competenties en de eindtermen. Deze informatie is overgenomen uit het sectoraal vastgestelde Kwaliteitskader Zorgambulance (2017). Vervolgens treft u voor de functie zorgambulancebegeleider en voor de functie van zorgambulancechauffeur het scholingsadvies aan.

1. Nota Goede Ambulancezorg (2018)
2. Kwaliteitskader Zorgambulance (2017)

2. ZORGAMBULANCEBEGELEIDER

2.1 Deskundigheidsniveau en competenties

De zorgambulancebegeleider verzorgt en begeleidt de patiënt in de zorgambulance. De zorgambulancebegeleider is een medewerker met een zorgachtergrond op minimaal kwalificatieniveau verzorgende 3 IG (VIG)³, bij voorkeur met ervaring in de klinische en/of thuiszorg. De zorgambulancebegeleider voldoet aan de door de sector gestelde eindtermen op het gebied van niet-spoedeisende ambulancezorg, op de volgende terreinen:

- organisatie van de ambulancezorg;
- methodisch en protocollair werken;
- vervoerstechnieken;
- gebruik van communicatiesystemen.

Daarbij dient de zorgambulancebegeleider te zijn opgeleid gelijk een EHBO-er en verantwoord incidentmanagement te kunnen toepassen.

2.2 Eindtermen

De zorgambulancebegeleider kan met betrekking tot de specifieke context van de ambulancezorg:

Vakinhoudelijk handelen

Verzamelen en interpreteren van gegevens

De zorgambulancebegeleider vormt zich binnen de zorgsituatie een gedetailleerd beeld van de gezondheidsproblematiek van de patiënt. Specifieke aandachtpunten zijn:

- Inclusie- en uitsluitcriteria voor de zorgambulance;
- Kort-cyclische karakter van de zorgsituatie;
- De mogelijke communicatieve beperkingen van de patiënt;
- Op methodische wijze komen tot een zorgplan.

Plannen van de zorg

De zorgambulancebegeleider kan de basiszorg plannen, rekening houdend met de mogelijkheden van de ambulancezorg.

Specifieke aandachtpunten zijn:

- Logistieke processen binnen de ambulancezorg;
- Het indiceren en toepassen van verplaatsingstechnieken en hulpmiddelen.

Uitvoeren van de zorg

- De zorgambulancebegeleider voert binnen de context van de professionele standaard⁴ de basiszorg uit. Specifieke aandachtpunten zijn:
  - Uitvoering van beroepsmatige handelingen gebaseerd op toepassing van routines, standaardprocedures of regio specifieke procedures;
  - De handelingen passen binnen het competentiebereik van de zorgambulancebegeleider;
  - Patiëntveiligheid waarborgen.
- De zorgambulancebegeleider kent en herkent factoren, symptomen en/of ziektebeelden die mogelijk een bedreiging vormen voor de patiënt zelf. Specifieke aandachtpunten zijn:
  - Beoordeelt of patiënt binnen inzetcriteria valt en overlegt zo nodig met de achterwacht⁵;
  - Bewaakt de vitale functies van een zorgvrager;
  - Meldt aan de meldkamer ambulancezorg de veranderingen in de zorgvraag of in de omgeving, wanneer deze haar competentie of verantwoordelijkheid te boven gaat.
- De zorgambulancebegeleider organiseert en coördineert de zorg rond de patiënt (zorginhoudelijke regiefunctie) teneinde de continuïteit van zorg te waarborgen. Specifieke aandachtpunten zijn:
  - Doet mondeling en schriftelijk verslag (ritformulier);
  - Communicatiemodellen en -middelen.

3. Toekomstbestendige beroepen in de verpleging en verzorging. Rapport stuurgroep over de beroepsprofielen en de overgangsregeling (2016), V&VN e.a.
4. Beroepsprofiel Verzorgende IG (2016), V&VN
5. Deze achterwachtfunctie ligt formeel bij de MMA, maar kan door deze gedelegeerd zijn. De RAV beschikt voor deze situaties over een procedure.

Communicatie

De zorgambulancebegeleider draagt zorg voor een effectieve communicatie en interactie met patiënten en andere betrokkenen. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Ritformulier;
- Communicatieprotocol met MKA;
- Overdrachtsprotocol;
- C2000.

Samenwerking

De zorgambulancebegeleider neemt op systematische wijze gegevens in ontvangst en verwerkt de overdrachtsgegevens op een adequate wijze. De zorgambulancebegeleider draagt de zorg op een systematische wijze over. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Samenwerking als zorgambulanceteam;
- Samenwerking met de meldkamer ambulancezorg;
- Samenwerking en overleg met ketenpartners;
- Samenwerking binnen de ambulancezorg.

Kennis en wetenschap

De zorgambulancebegeleider levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het beroep. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Levert een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit van de ambulancezorg;
- Kan de eigen deskundigheid bevorderen;
- Voert onderwijsactiviteiten⁶ uit voor aankomende en/of zittende beroepsgenoten;
- Begeleidt junior collega's in het kader van praktijkleren en adequaat functioneren in de eigen organisatie.

Maatschappelijk handelen

- De zorgambulancebegeleider levert een bijdrage aan de maatschappelijke erkenning, legitimatie van het beroep verzorgende/verpleegkundige. Specifieke aandachtspunten zijn:
  - Handelt overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving;
  - Legt aan collega's en management verantwoording af over de effectiviteit en efficiency van het eigen professioneel handelen.
- De zorgambulancebegeleider treedt adequaat op bij incidenten in de zorg en bij incidenten die de veiligheid van patiënten en/of medewerkers betreffen.

Organisatielidmaatschap

- De zorgambulancebegeleider werkt effectief en doelmatig binnen de organisatie ambulancezorg en binnen de gehele keten van zorgverlening.
- De zorgambulancebegeleider committeert zich aan de rechten en plichten als werknemer en als professional in de arbeidssituatie.
- De zorgambulancebegeleider draagt als organisatielid bij aan de continuïteit en effectiviteit van de organisatie ambulancezorg (RAV).

Professionaliteit

De zorgambulancebegeleider zorgt voor de eigen professionele ontwikkeling. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Heeft een reflectieve beroepshouding;
- Brengt de eigen beroepsontwikkeling in kaart en definieert haar eigen leervragen;
- Levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de professionele standaarden;
- Handelt conform de professionele standaarden;
- Maakt eigen normen ondergeschikt aan de professionele standaarden;
- Behandelt de patiënt met respect conform de beroepscode ambulancezorg;
- Past de beroepsattitude toe.

6. Hieronder valt onder andere het geven van werkinstructies aan nieuwe medewerkers, verzorgen klinische les.

2.3 Advies scholingsprogramma zorgambulancebegeleider

ADVIES SCHOLINGSPROGRAMMA ZORGAMBULANCEBEGELEIDER		
Omvang tenminste 56 uren scholing, 16 uur stage, 120 uren praktijk en 2 uur toetsing		
Instroomniveau/eisen	Gediplomeerde met minimaal kwalificatieniveau verzorgende 3 IG (VIG), bij voorkeur met meerdere jaren ervaring in de klinische en/of thuiszorg. De zorgambulancebegeleider beschikt - bij voorkeur bij aanname ⁷ - tevens over een door de Nederlandse Reanimatie Raad erkend diploma BLS met AED en over een Europees erkend EHBO-diploma, dan wel over aantoonbare kwalificaties gesteld in dit diploma.	
Uitstroomniveau	Zelfstandig werkzaam op de zorgambulance als zorgambulancebegeleider.	
Inhoud scholingsprogramma	Onderdeel	Omvang (in uren)
<i>Theorie (incl. scenariotraining/evt. e-learning). In totaal circa 7 dagen theorie</i>	Kwaliteitskader Zorgambulance, inzet- en uitsluitcriteria (o.b.v. casuïstiek)	4
	Landelijke Protocollen Zorgambulance (o.a. ABCDE/SBAR/vitale functies/(P)EWS) en verrichtingen	8
	BLS/PBLS/AED	4
	Aandacht specifieke categorieën ziektebeelden: acute geriatric, oncologie, dialyse, palliatieve en terminale zorg	16
	Ergonomie (transfers/tiltechnieken)	4
	Hygiëne/infectiepreventie	2
	Uitleg apparatuur en controle inventaris voertuig	2
	Huiselijk geweld en kindermishandeling/ veiligheid	4
	Communicatie/dossiervorming/C2000/portofoon/mobilfoon	4
	Opschaling (regiospecifiek)/incidentmanagement	4
	Context ambulancesector/organisatie/beroepshouding (incl. sociale media)	4
<i>Stages</i>	Meldkamer Ambulancezorg, tenminste 1 dag	8
	ALS-ambulance, tenminste 1 dag	8
	Op basis van ervaring/interesse/leerbehoefte stages toevoegen, zoals dagbehandeling, dialyse-afdeling of afdeling radiotherapie.	n.t.b.
<i>Praktijk</i>	Een zorgambulancebegeleider rijdt circa 15 dagen boventallig mee tijdens het scholingsprogramma. Het is van belang dat de zorgambulancebegeleider de veel voorkomende patiëntencategorieën voorbij ziet komen in dit praktijkgedeelte.	120
Werkbegeleiding	Werkbegeleiders hebben minimaal hetzelfde niveau als de zorgambulancebegeleider. Werkbegeleiders hebben tevens een cursus werkbegeleiding met goed gevolg afgerond.	n.v.t.
Toetsing	Beoordeling door medewerker zelf, door de leidinggevende, door werkbegeleider(s) en door medisch management. Hierbij kan desgewenst gebruikt worden gemaakt van een portfolio en/of een assessment. Regionaal beleid bepaalt de status van de toetsing.	2

7. Wanneer dit niet het geval is bij aanname, dient het te worden opgenomen in het scholingsprogramma.

3. ZORGAMBULANCECHAUFFEUR

3.1 Deskundigheidsniveau en competenties

De zorgambulancechauffeur bestuurt de zorgambulance, is verantwoordelijk voor een comfortabel vervoer van de patiënt en zijn meerijsende mantelzorgers/familieleden en verricht enige assisterende taken voor de zorgambulancebegeleider. De zorgambulancechauffeur beschikt over goede rijvaardigheden, medische basiskennis en sociaal communicatieve vaardigheden. De zorgambulancechauffeur heeft een rol in de communicatie met de MKA en met ketenpartners. De zorgambulancechauffeur voldoet aan de door de sector gestelde eindtermen, op het gebied van niet-spoedeisende ambulancezorg, op de volgende terreinen:

- rijvaardigheid/rijtraining;
- medische basiskennis;
- kennis van het zorgproces voor de specifieke doelgroep;
- gebruik van communicatiesystemen.

Daarbij dient de zorgambulancechauffeur te zijn opgeleid om in voorkomende situaties als EHBO-er te kunnen optreden en verantwoord incidentmanagement te kunnen toepassen.

3.2 Eindtermen

De zorgambulancechauffeur kan met betrekking tot de specifieke context van de ambulancezorg:

Vakinhoudelijk handelen

Primair proces verkeer

De zorgambulancechauffeur voert onder uiteenlopende omstandigheden het primaire proces verkeer effectief en efficiënt uit op advanced beginner niveau.

- Verkeersveiligheid en snelheid combineren en de rijstijl afstemmen op elke situatie waarin de patiënt verkeert.
- Anticiperen, stressbestendig optreden, goed concentreren en snel reageren.
- De verkeerswetgeving toepassen.
- Geografische kennis en stratenkennis toepassen en de navigatiesystemen bedienen.
- Grensoverschrijdend vervoer uitvoeren.

- Vervoersvoorschriften toepassen en de daaraan gerelateerde documenten benoemen.
- Op een adequate wijze zijn voertuig beheersen.

Primair proces zorg

De zorgambulancechauffeur voert onder uiteenlopende omstandigheden het primaire proces zorg effectief en efficiënt uit op advanced beginner niveau.

- Eigen veiligheid en die van anderen op een goede manier waarborgen.
- Een situatie creëren zodat de ambulancezorgverlener zich met de directe patiëntenzorg kan bezighouden.
- Onder begeleiding en in opdracht van de ambulancezorgverlener assisteren bij zorghandelingen gebaseerd op toepassing van routines, standaardprocedures of regio specifieke procedures.
- Onder een zekere emotionele druk werken, stress bij anderen herkennen en hanteren.
- Psychosociale problemen van de patiënt herkennen en hiermee omgaan.

Communicatie

- De zorgambulancechauffeur draagt zorg voor een effectieve communicatie en interactie met patiënten en andere betrokkenen. Specifieke aandachtspunten zijn:
  - Communicatieprotocol met MKA;
  - Communicatiemiddelen.
- Communicatiemiddelen en communicatieprocedures toepassen.
- Efficiënt en effectief communiceren en diverse basale communicatiestijlen hanteren.

Samenwerking

De zorgambulancechauffeur kan een professionele samenwerkingsrelatie aangaan met zijn collega's zorgambulance, centralist meldkamer ambulancezorg, zorgpartners of betrokken instanties.

Kennis en wetenschap

De zorgambulancechauffeur levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het beroep. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Levert een bijdrage aan de verbetering van de kwaliteitszorg op de zorgambulance;
- Kan de eigen deskundigheid bevorderen;
- Begeleidt junior collega's van de zorgambulance in het kader van praktijkleren en adequaat functioneren in de eigen organisatie.

Maatschappelijk handelen

- De zorgambulancechauffeur levert een bijdrage aan de maatschappelijke erkenning, legitimatie van zijn functie. Specifieke aandachtspunten zijn:
  - Handelt overeenkomstig de geldende wet- en regelgeving;
  - Legt aan collega's en management verantwoording af over de effectiviteit en efficiency van het eigen professioneel handelen.
- De zorgambulancechauffeur treedt adequaat op bij incidenten in de zorg en bij incidenten die de veiligheid van patiënten en/of medewerkers betreffen.

Organisatielidmaatschap

- De zorgambulancechauffeur werkt effectief en doelmatig binnen de organisatie ambulancezorg en binnen de gehele keten van zorgverlening.
- De zorgambulancechauffeur committeert zich aan de rechten en plichten als werknemer en als professional in de arbeidssituatie.
- De zorgambulancechauffeur draagt als organisatielid bij aan de continuïteit en effectiviteit van de organisatie ambulancezorg (RAV).

Professionaliteit

De zorgambulancechauffeur zorgt voor de eigen professionele ontwikkeling. Specifieke aandachtspunten zijn:

- Heeft een reflectieve beroepshouding;
- Brengt de eigen beroepsontwikkeling in kaart en definieert eigen leervragen;
- Levert een bijdrage aan de ontwikkeling van de professionele standaarden;
- Handelt conform professionele standaarden;
- Maakt eigen normen ondergeschikt aan de professionele standaarden;
- Handelt conform (rij)technische standaarden;

- Behandelt de patiënt met respect conform de beroepscode ambulancezorg;
- Past de beroepsattitude toe.

3.3 Advies scholingsprogramma zorgambulancechauffeur

ADVIES SCHOLINGSPROGRAMMA ZORGAMBULANCECHAUFFEUR		
Omvang tenminste 56 uren scholing, 24 uur stage, 48 uur praktijk én 2 uur toetsing		
Instreamniveau/eisen	De zorgambulancechauffeur beschikt - bij voorkeur bij aanname ⁸ - tevens over een door de Nederlandse Reanimatie Raad erkend diploma BLS met AED en over een Europees erkend EHBO-diploma, dan wel over aantoonbare kwalificaties gesteld in dit diploma.	
Uitstroomniveau	Zelfstandig werkzaam op de zorgambulance als zorgambulancechauffeur	
Inhoud scholingsprogramma	Onderdeel	Omvang (in uren)
<i>Theorie (incl. scenariotraining/evt. e-learning). In totaal circa 7 dagen theorie</i>	Algemene rijkennis/verkeersregels, OGS richtlijnen (gedeeltelijk, wat van toepassing is), regio-kennis	4
	Kwaliteitskader Zorgambulance en landelijke protocollen zorgambulance	8
	Aandacht voor specifieke categorieën ziektebeelden: acute geriatrie, oncologie, dialyse, palliatieve en terminale zorg	16
	BLS/PBLS/AED	4
	Ergonomie (transfers/tiltechnieken)	4
	Hygiëne/infectiepreventie	2
	Uitleg apparatuur en controle inventaris voertuig	2
	Huiselijk geweld en kindermishandeling/veiligheid	4
	Communicatie/dossiervorming/C2000 portofoon/ mobilofoon	4
	Opschaling (regiospecifiek) en incidentmanagement	4
	Context ambulancesector/organisatie/beroepshouding (incl. sociale media)	4
<i>Stages</i>	Meldkamer Ambulancezorg, tenminste 1 dag	8
	ALS-ambulance, tenminste 1 dag	8
	Verzorgings- of verpleeghuis, tenminste 1 dag	8
<i>Praktijk</i>	Een zorgambulancechauffeur rijdt circa 5 dagen boventallig mee tijdens het scholingsprogramma. Tevens maakt een rijtraining en desgewenst ook een slipcursus onderdeel uit van het scholingsprogramma (circa 8 uur). Hierbij is aandacht voor het comfortabel vervoeren van patiënten.	48
Werkbegeleiding	Werkbegeleiders hebben minimaal hetzelfde niveau als de zorgambulancechauffeur. Werkbegeleiders hebben tevens een cursus werkbegeleiding met goed gevolg afgerond. De rij-instructie wordt gegeven door een erkend rijinstructeur met een IBKI-certificaat voor de ambulancezorg.	n.v.t.
Toetsing	Beoordeling door medewerker zelf, door de leidinggevende en door de werkbegeleider(s). Hierbij kan desgewenst gebruikt worden gemaakt van een portfolio en/of een assessment. Regionaal beleid bepaalt de status van de toetsing.	2

8. Wanneer dit niet het geval is bij aanname, dient het te worden opgenomen in het scholingsprogramma.

4. LEDEN WERKGROEP

Werkgroepleden

Kristel Brinkhoff (RAVU)

Nicolette Diets (RAVU)

Mariëlle van Dijk (RAV IJsseland)

Koen Franssen (Ambulance Amsterdam/RAVU)

Monique Ligterink (Ambulance Oost, V&VN vakgroep)

Chantal Struik (Ambulancezorg Groningen)

Joost Verschuren (RAV/MKA Zuid-Holland Zuid)

Sander de Wolf (RAV Haaglanden) *vanaf mei 2018*

Monique van der Worp (RAV IJsseland)

Betty van der Roest (AZN)

Trudie van Duin (AZN)

Karin Lelieveld (AZN)

Meelezers

Marlou Bootsma-Liesveld (RAV Gooi en Vechtstreek)

Mark-Jan Videler (RAV Haaglanden) *vanaf mei 2018*

Vakgroep regionale opleidingscoördinatoren ambulancezorg (V&VN)

LANDELIJK ADVIES
SCHOLINGSPROGRAMMA
ZORGAMBULANCEPROFESSIONALS

Ambulancezorg Nederland

Veerallee 68
8019 AE Zwolle

088 38 38 200

info@ambulancezorg.nl
www.ambulancezorg.nl